

Duitsers vrezen gevolgen Brexit

Achtergrond - 27 januari 2020 - Auteurs: Lynn Stroo, Marja Verburg

Het gaat nu echt gebeuren: op 31 januari stapt het Verenigd Koninkrijk (VK) uit de Europese Unie. Voorlopig verandert er niet veel: de toekomstige relatie tussen het VK en de EU moet nog worden vormgegeven. Maar Duitse bedrijven en universiteiten vrezen de gevolgen na 2020.

Toen de conservatieve partij van premier Boris Johnson de verkiezingen op 13 december vorig jaar met een grote meerderheid won, reageerde het Bundesverband der Deutschen Industrie (BDI) opgelucht. Hoewel geen Duitse onderneming op een Brexit zit te wachten, bracht de uitkomst eindelijk duidelijkheid, schreef [Der Spiegel](#). Met een meerderheid in het Britse parlement kon de [Brexit-deal met de EU](#) worden aangenomen. Het doemscenario van een harde scheiding zonder afspraken werd afgewend. Het Britse parlement is op 22 januari met de Brexit-wet akkoord gegaan, het Europees Parlement stemt er 29 januari over.

Voor Duitsland is het Verenigd Koninkrijk vooral als afzetmarkt van groot belang. In 2018 exporteerden Duitse bedrijven voor bijna 109 miljard euro aan goederen en diensten naar het VK (Groot-Brittannië en Noord-Ierland). Dat is 6,8 procent van de totale Duitse export, meldde het [Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung](#) (IAB) eerder deze maand. Het VK stond daarmee in 2018 op de vijfde plaats van de belangrijkste exportpartners van Duitsland, blijkt uit een [rapport](#) van het Duitse ministerie van Economische Zaken.

Voor Duitsland is het VK als afzetmarkt van groot belang, vooral voor de auto-industrie

De Duitse autoindustrie exporteert het meeste, gevolgd door de machinebouw en de chemische en farmaceutische industrie. De invloed van de Brexit op de handelsbetrekkingen was in 2019 al te merken: toen zwakte de export naar het VK al met zo'n 4 procent af, [meldde Die Zeit](#) vandaag.

Duitsland hamert op goede handelsverdragen tussen Groot-Brittannië en de EU. Er staat nogal wat op het spel: in Duitsland waren in 2017 bijna 460.000 banen direct of indirect afhankelijk van de export naar het Verenigd Koninkrijk, becijferde het IAB.

Overgangsjaar

Hoe de handelsrelatie er na het vertrek van het VK uit de EU uit komt te zien, ligt nog helemaal open. Na de officiële scheiding op 31 januari begint een overgangsjaar, waarin Johnson en de EU onderhandelen over nieuwe verdragen. In die periode blijven vrijwel alle EU-regels en wetten voor het VK van kracht. De Britten blijven deel uitmaken van de Europese interne markt en de douane-unie. Prijsverhogingen van Britse producten zoals cheddar kaas hoeft Duitsland dan nog niet te verwachten, [schreef n-tv](#) in december.

Duitsland speelt bij de onderhandelingen tussen het VK en de EU een belangrijke rol als het in de tweede helft van het jaar EU-voorzitter is. Bij de onderhandelingen tussen het VK en de EU speelt Duitsland een belangrijke rol als het in de tweede helft van het jaar voorzitter van de Raad van de Europese Unie is. Dat kan een zware dobber worden. Deskundigen en bijvoorbeeld ook de Duitse machinebouw-branchevereniging vrezen dat de overgangperiode tot eind 2020 erg krap is om goede handelsverdragen met het VK af te sluiten, meldde [nieuwssite ZDF Heute.de](#) vorige week. Boris Johnson zou al hebben gedreigd met invoerheffingen op Duitse auto's, citeren [Focus Online](#) en de [Bild Zeitung](#) de Britse [Sunday Times](#) (betaalmuur).

Britten in Duitsland

Door de Brexit-deal is ook het grootste gevaar voor ongeveer 120.000 Britten in Duitsland geweken. In de afspraken is opgenomen dat de Britten die tot het einde van het overgangsjaar in Duitsland wonen, daarna ook mogen blijven. Volgens artikel 23 van het Brexit-akkoord hebben Britten dezelfde rechten als de inwoners van het EU-land waarin ze leven, ongeacht of het VK eind dit jaar een handelsakkoord sluit of niet. Toch blijft de Brexit de Britten die in Duitsland wonen achtervolgen. Zo worden sommigen van hen afgewezen voor een baan of krijgen ze geen hypotheek of huurcontract omdat ze in de toekomst mogelijk uitgezet kunnen worden, schreef [Süddeutsche Zeitung](#) begin januari.

Zo'n 17.000 Britten hebben tussen 2016 en 2018 de Duitse nationaliteit gekregen

Afspraken over diploma-erkenning en over rechten bij verhuizingen van Britten naar andere EU-landen moeten nog worden gemaakt. Om het zekere voor het onzekere te nemen, hebben veel Britten de Duitse nationaliteit aangevraagd. Zo'n 17.000 van hen hebben die tussen 2016 en 2018 gekregen, blijkt uit [cijfers van het Statistisches Bundesamt](#), het Duitse bureau voor de statistiek. Ter vergelijking: in de 15 jaar ervoor waren dat er 4800. Het gaat hier deels ook om nazaten van mensen die in de nazitijd werden vervolgd. Duitsland heeft het vorig

jaar zomer voor deze mensen [makkelijker gemaakt](#) de Duitse nationaliteit te krijgen, als gevolg van het toenemende aantal aanvragen uit Groot-Brittannië.

Universitaire samenwerking

Voor Duitsers in Groot-Brittannië verandert er voorlopig ook niets, meldt de [website van de Duitse vertegenwoordigingen in het VK](#). EU-burgers die al in het VK wonen, mogen daar blijven. Wel moeten ze voor 30 juni 2021 een verblijfsvergunning (*settled status*) hebben aangevraagd en om die te krijgen mogen ze geen zware misdaden hebben begaan.

Wat de Brexit voor universitaire uitwisselingen en wetenschappelijke samenwerkingen betekent, is moeilijk te voorspellen. In de overgangperiode blijven onderwijs- en wetenschapsprogramma's als Erasmus+ en Horizon 2020 van kracht. Maar de kans bestaat dat Britse universiteiten daarna geen onderzoeksfinanciering van de EU ontvangen en niet meer kunnen deelnemen aan uitwisselingsprogramma's. De Britse regering zegt dat het bereid is mee te betalen aan Europese onderzoeksprogramma's, maar [de kans lijkt klein](#) dat dit voor eind 2020 is geregeld.

Grootste profiteur van de Brexit in Duitsland is het financiële centrum Frankfurt am Main

Britse universiteiten zoeken daarom samenwerkingsverbanden met wetenschappelijke instellingen in de EU. Zo werkt de University of Oxford met drie Berlijnse universiteiten - de FU, de Humboldt Universität en de Technische Universität - aan een gezamenlijk onderzoeksproject naar kunstmatige intelligentie. Het doel: dat de universiteit van Oxford ook vertegenwoordigd is in het hart van Europa. Een win-win situatie, schrijft [Deutschlandfunk](#): met het gemeenschappelijke onderzoeksproject profiteert de universiteit van Oxford indirect toch van de EU-subsidie, en Berlijn maakt de blits door de samenwerking met een van de beste universiteiten ter wereld.

Grootste profiteur van de Brexit in Duitsland is het financiële centrum Frankfurt am Main, meldde het [Handelsblatt](#) in oktober vorig jaar. Toen hadden al 31 banken uit 14 landen een kantoor in Frankfurt geopend, bleek uit een [studie](#) van de Landesbank Hessen-Thüringen (Helaba). Daarmee ligt Frankfurt ver voor andere steden als Parijs (11), Dublin (9) en Amsterdam (5).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/35294/duitsers-vrezen-gevolgen-brexit>